

CHET TILINI ERTA YOSHDAN O'RGANISHNING AFZALLIKLARI VA MUAMMOLARI

Mirzayorova Dilnoza

Teshaboyeva Xadicha

*Shahrisabz davlat pedagogika institute**Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi 4-bosqich talabalari*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada chet tilini erta yoshdan o'rganishning afzalliklari va muammolari tahlil qilinadi. Erta yoshda chet tilini o'rganish bolaning intellektual rivojlanishi, lingvistik moslashuvchanligi va kelajakdagi muvaffaqiyati uchun muhim omil ekani ko'rsatib beriladi. Shuningdek, ona tiliga bo'lgan ta'sir, ortiqcha yuklama va sifatli ta'lim muammolari singari qiyinchiliklar ham yoritiladi. Maqolada til o'rganish jarayonining samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.*

Kalit so'zlar: *Chet tili, erta yosh, til o'rganish, intellektual rivojlanish, lingvistik moslashuvchanlik, madaniy dunyoqarash, ikki tillilik, tilshunoslik, ta'lim sifati, globallashtuv*

Аннотация: *В данной статье анализируются преимущества и проблемы раннего изучения иностранного языка. Подчеркивается, что изучение иностранного языка в раннем возрасте играет важную роль в интеллектуальном развитии ребенка, его лингвической адаптации и будущем успехе. Также рассматриваются такие трудности, как влияние на родной язык, чрезмерная нагрузка и проблемы качественного образования. В статье приведены рекомендации по повышению эффективности процесса изучения языка.*

Ключевые слова: *Иностранный язык, ранний возраст, изучение языка, интеллектуальное развитие, лингвическая адаптация, культурный кругозор, билингвизм, языкознание, качество образования, глобализация.*

Annotation: *This article analyzes the advantages and challenges of learning a foreign language at an early age. It highlights that early foreign language learning plays a crucial role in a child's intellectual development, linguistic adaptability, and future success. Additionally, it addresses challenges such as the impact on the native language, excessive workload, and issues related to quality education. The article provides recommendations to enhance the effectiveness of the language learning process.*

Keywords: *Foreign language, early age, language learning, intellectual development, linguistic adaptability, cultural awareness, bilingualism, linguistics, education quality, globalization.*

KIRISH

Zamonaviy dunyoda chet tilini bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki kasbiy muvaffaqiyat uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, globallashtuv jarayonlari jadallashgan hozirgi davrda chet tillariga bo'lgan talab ortib bormoqda. Ko'pgina mutaxassislarning fikriga ko'ra, tilni erta yoshdan o'rganish insonning lingvistik qobiliyatini

rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Ammo, bu jarayonda qator muammolar ham mavjud. Ushbu maqolada chet tilini erta yoshdan o'rganishning asosiy afzalliklari va muammolari yoritiladi.

Chet tilini erta yoshdan o'rganishning afzalliklari

1. Yaxshi talaffuz va aksentsiz so'zlash

Bolalar yoshligida tilni tez va oson o'zlashtirish qobiliyatiga ega bo'lishadi. Erta yoshda til o'rganish, ayniqsa, talaffuz va aksent jihatidan samarali bo'ladi. Kichik yoshdagi bolalar tovushlarni kattalarga qaraganda ancha tez o'zlashtirib, tabiiy ravishda aksentsiz so'zlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

2. Lingvistik moslashuvchanlik

Erta yoshda til o'rganish miyaning moslashuvchanligini oshiradi. Tadqiqotlarga ko'ra, bir nechta tilni bilgan insonlarning miyasida neyronlar o'rtasidagi bog'liqlik kuchayadi. Bu esa ularning yangi bilimlarni tezroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

3. Intellektual rivojlanish

Ikki yoki undan ortiq tilni o'rganish insonning fikrlash qobiliyatini oshiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ikki tillilik bolalarning muammolarni hal qilish, e'tibor qaratish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shuningdek, bu jarayon xotirani mustahkamlashda ham katta ahamiyatga ega.

4. Madaniy dunyoqarashni kengaytirish

Chet tilini erta yoshdan o'rganish orqali bolalar boshqa millatlarning madaniyati, tarixi va qadriyatlari bilan tanishadilar. Bu ularning dunyoqarashini kengaytirib, insonlar o'rtasidagi madaniy farqlarni hurmat qilishga o'rgatadi.

5. Kelajakda muvaffaqiyat uchun imkoniyat

Bugungi kunda ko'plab xalqaro kompaniyalar xorijiy tillarni biladigan mutaxassislariga ehtiyoj sezmoqdalar. Erta yoshdan til o'rganish yosh avlodning kelajakdagi kasbiy muvaffaqiyati uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Chet tilini erta yoshdan o'rganishning muammolari

1. Ona tiliga bo'lgan ta'siri

Ba'zi holatlarda, bolalar chet tilini o'rganish jarayonida ona tiliga yetarlicha e'tibor qaratmaydilar. Bu esa nutq rivojlanishida muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun, ona tili va chet tili o'rtasida muvozanat saqlash muhimdir.

2. Haddan tashqari bosim va ortiqcha yuklama

Erta yoshda til o'rganish samarali bo'lsa-da, bu jarayonda bolaga haddan tashqari bosim o'tkazish salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Agar o'rganish majburan olib borilsa, bola motivatsiyasini yo'qotishi va til o'rganishga qiziqishini pasaytirishi mumkin.

3. Sifatli ta'lim muammosi

Chet tilini erta yoshdan o'rgatish samarali bo'lishi uchun sifatli ta'lim muhim omillardan biridir. Tajribali o'qituvchilarning yetishmovchiligi, noto'g'ri pedagogik yondashuv va resurslarning yetishmovchiligi til o'rganish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

4. Ijtimoiy muhit va muloqot imkoniyatlari

Til o'rganishda amaliyot muhim ahamiyatga ega. Agar bola o'rganayotgan tilida muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lmasa, u tez orada bilimini unutishi mumkin. Shu sababli, chet tilini amalda qo'llash uchun qo'shimcha muhit yaratish muhim hisoblanadi.

Xulosa

Chet tilini erta yoshdan o'rganishning ko'plab afzalliklari mavjud bo'lsa-da, bu jarayon muayyan muammolar bilan ham bog'liq. Asosiy masala - bolaning tabiiy qobiliyatlarini hisobga olgan holda, uni ortiqcha bosimsiz va qiziqarli metodlar orqali til o'rganishga yo'naltirishdir. Shuningdek, ona tilini yetarlicha rivojlantirish va sifatli ta'lim resurslarini ta'minlash ham muhim ahamiyatga ega. To'g'ri yondashuv va qo'llab-quvvatlash orqali bolalar chet tilini nafaqat samarali, balki qiziqarli tarzda o'rganishlari mumkin.

Kelajak avlodning bilimli va intellektual rivojlangan bo'lishi uchun chet tillarini erta yoshdan o'rgatish - muhim qadam hisoblanadi.

REFERENCE:

1. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned* (4th ed.). Oxford University Press.
2. Ellis, R. (2005). Principles of Instructed Language Learning. *System*, 33(2), 209-224.
3. Bialystok, E. (2009). Bilingualism: The Good, The Bad, and The Indifferent. *Bilingualism: Language and Cognition*, 12(1), 3-11.
4. Cummins, J. (2000). Language, Power and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire. *Multilingual Matters*.